

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ХАРЧУВАННЯ ТА ТОРГІВЛІ

СЕРТИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
ПРАКТИЧНИХ РОБІТ**

для студентів спеціальності

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Харків 2017

Розглянуто та схвалено на методичному семінарі: кафедри товарознавства та експертизи товарів, протокол № 6 від 26.04.2017 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної Ради (методичної комісії) факультету ХДУХТ, протокол №8 від 30.05.2017 р.

Рецензент: д.т.н., проф. Шаніна О.М.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

В умовах формування ринкових відносин кожне підприємство повинно орієнтуватися на досягнення максимальних результатів своєї діяльності. Наявність на ринку жорсткої конкуренції значно знижує можливість підприємства в досягненні поставленої мети. В цьому випадку підприємство повинно створювати та підтримувати суттєві переваги перед конкурентами, основні з яких спрямовані на виробництво продукції високої якості, здатної щонайкраще задовольняти потреби споживачів. Це обумовлює необхідність приділяти на підприємствах велику увагу питанням якості, орієнтуючись на світовий досвід створення сучасних систем менеджменту якості.

Вивчення дисципліни «Сертифікація товарів» студентами освітнього рівня – бакалавр денної та заочної форми навчання зумовлено тим, що оцінка відповідності одержала широке визнання суспільства, ставши дієвим механізмом захисту прав споживачів і невід'ємною частиною системи технічного регулювання. В даний час оцінка відповідності охопила майже всі галузі народного господарства України і є одним з інститутів регулювання взаємовідносин між споживачами, розробниками і продавцями в умовах ринку.

Всі види робіт з оцінки відповідності обов'язково повинні базуватися на високій компетенції фахівців, що реалізують їх процедури і розробляють нормативно-методичні документи. Досвід робіт в цій сфері вказує на необхідність підготовки фахівців з питань стандартизації, сертифікації, підтвердження відповідності і управління якістю не тільки для органів по сертифікації і випробувальних лабораторій, а і для підприємств промисловості і сфери послуг, тобто для тих, хто працює на стадії забезпечення відповідного рівня якості і займається підготовкою до сертифікації результатів своєї праці.

Головна мета вивчення дисципліни «Сертифікація товарів» є набуття навичок та вмінь роботи з оцінки відповідності товарів та послуг, формування у студентів знань нормативної та законодавчої документації і вмиле застосування їх на практиці, вивчення принципів, правил та порядку проведення сертифікації товарів та послуг.

Під час вивчення даного курсу студенти отримують знання, що відповідають сучасному рівню в галузі оцінювання відповідності, знайомляться з становленням системи сертифікації та принципами роботи органів з оцінки відповідності України та зарубіжних країн, усвідомлюють важливість оцінки відповідності в умовах ринкової економіки.

Під час практичних робіт студенти мають засвоїти основні терміни, визначення та положення в галузі оцінювання відповідності продукції та послуг сучасним вимогам. Виконання практичних робіт оформлюється у вигляді письмового звіту і подається викладачу для перевірки та захисту наприкінці заняття.

Оцінки, отримані студентами під час виконання практичних занять, враховуються при визначенні рейтингу та підсумкової оцінки з курсу. Після виконання та захисту практичних робіт студенти отримують допуск до складання іспиту.

ПЕРЕЛІК ТЕМ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Тема практичних занять	Кількість годин
1	Вивчення законодавчої та нормативної бази України в галузі оцінювання відповідності	4
2	Вивчення продовольчих та непродовольчих товарів та послуг, які підлягають обов'язковій сертифікації	2
3	Структура системи сертифікації УкрСЕПРО: основні принципи та правила	2
4	Вимоги до органів з сертифікації продукції та порядок їх акредитації	2
5	Вимоги до випробувальних лабораторій та порядок їх акредитації	2
6	Оцінювання відповідності продовольчих та непродовольчих товарів	4
7	Порядок реєстрації об'єктів добровільної сертифікації	2
8	Вибір схеми сертифікації продукції та послуг	4
9	Проведення атестації виробництва	4
10	Акредитація та взаємне визнання сертифікації	4
11	Міжнародна діяльність в галузі оцінювання відповідності	2
12	Вивчення особливостей та порівняння галузі оцінювання відповідності країн Європи, Азії та Америки з Україною	4
Разом		36

Практична робота № 1 **(4 години)**

ТЕМА: Вивчення законодавчої та нормативної бази України в галузі оцінювання відповідності

Мета: вивчити основні законодавчі та нормативні акти України, які регулюють відносини в галузі оцінювання відповідності, ознайомитися з основними положеннями Закону України «Про захист прав споживачів» та Закону України «Про підтвердження відповідності»

Матеріальне забезпечення: Закон України "Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР", "Про захист прав споживачів", Декрет Кабінету Міністрів України "Про стандартизацію і сертифікацію", збірник ДСТУ Державної системи сертифікації УкрСЕПРО.

Завдання 1. Користуючись літературою, занотуйте законодавчі акти України в галузі оцінювання відповідності

Завдання 2. Ознайомитися зі структурою Закону України «Про захист прав споживачів». Занотувати з яких розділів та статей складається Закон та записати основні положення щодо захисту прав споживачів та обов'язків виробників. Вивчити гарантії, які надає держава українським споживачам. Записати основні терміни та положення, які визначаються у Законі.

Завдання 3. Визначити галузь використання Закону України «Про підтвердження відповідності». Ознайомитися зі структурою Закону України «Про захист прав споживачів», занотувати з яких розділів та статей складається закон та записати основні положення щодо підтвердження відповідності продукції та послуг. Визначити основні принципи державної політики в галузі підтвердження відповідності.

Завдання 4. Ознайомившись із змістом збірника нормативних документів щодо Системи сертифікації УкрСЕПРО, треба уявити, які ДСТУ становлять нормативну базу сертифікації в Україні. Використовуючи ДСТУ 2462-94 і ДСТУ 3410-96, основну увагу слід приділити змісту таких понять, як третя сторона, сертифікація відповідності, система сертифікації, схема сертифікації, орган із сертифікації, сертифікат відповідності, знак відповідності, обов'язкові вимоги, технічний нагляд. Визначення термінів, які відсутні у конспектах лекцій, треба записати у звіті.

Треба також записати і уявити зміст видів діяльності в Системі УкрСЕПРО у відповідності із ДСТУ 3410-96.

Контрольні запитання

1. Назвіть орган, який здійснює державний захист прав споживачів.
2. Перелічіть товари, на які встановлюється термін придатності.
3. Дайте визначення термінам: «споживач», «виробник», «продавець», «продукція», «система якості», «», «система управління якістю», «поставник», «сертифікація», «система управління навколишнім середовищем», «підтвердження відповідності», «сертифікат відповідності», «декларація про відповідність», «гарантійний строк придатності», «виконавець».
4. Продовжити речення: «Об'єктами підтвердження відповідності є...».
5. Який державний орган формує державну політику в галузі підтвердження відповідності?
6. Дайте визначення термінам: «національний знак відповідності», «регіональний знак відповідності», «знак якості», «торговий знак».
7. Яким органом видається сертифікат відповідності на продукцію й атестовані виробництва?
8. Перелічіть обов'язки виробників та постачальників продукції.

Практична робота № 2

(2 години)

ТЕМА: Вивчення продовольчих та непродовольчих товарів та послуг, які підлягають обов'язковій сертифікації

Мета: ознайомитися з переліком продовольчих та непродовольчих товарів та послуг, які підлягають обов'язковій сертифікації

Матеріальне забезпечення: Наказ N 28 «Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні» від 01.02.2005 зі змінами від 22.09.2010.

Завдання 1. Користуючись Наказом N 28 «Про затвердження Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні» від 01.02.2005 зі змінами від 22.09.2010, запишіть групи товарів та послуг, котрі підлягають обов'язковій сертифікації. Особливу увагу приділити продукції та послугам галузі харчування, готельних та ресторанних послуг.

Завдання 2. Вивчити особливості подання та розгляду заявки на сертифікацію харчових продуктів.

За ПРАВИЛАМИ визначити особливості подання заявки на сертифікацію залежно від:

- статусу заявника (громадянин-підприємець, організація тощо);
- походження продукції;
- відповідності (за позначкою заявника) продукції певним стандартам.

Занотувати порядок розгляду заявки органом із сертифікації.

Ознайомитися (за дод. 1 ПРАВИЛ) з реквізитами заявки на проведення сертифікації продукції в Системі УкрСЕПРО, сформулювати обов'язки заявника.

Практична робота № 3

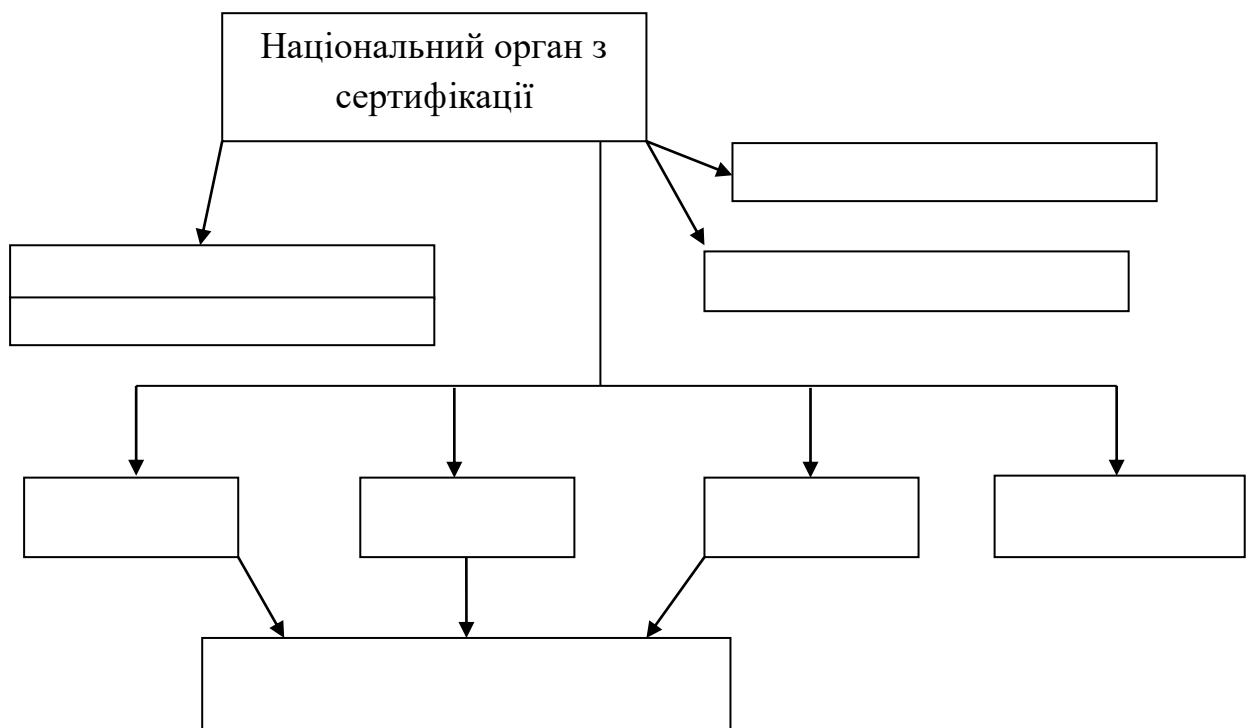
(2 години)

ТЕМА: Структура системи сертифікації УкрСЕПРО: основні принципи та правила

Мета: ознайомитися зі структурою, вивчити основні принципи та правила системи сертифікації УкрСЕПРО

Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації продукції

Завдання 1. Заповніть блок-схему «Структура системи сертифікації УкрСЕПРО»

Завдання 2. Користуючись ДСТУ 3410 – 96 «Система сертифікації УкрСЕПРО. Основні положення» та іншою літературою, сформулюйте та запишіть основні функції Національного органу з сертифікації.

Завдання 3. Визначте та порівняйте функції та повноваження науково-технічних комісій, органів з сертифікації продукції та органів з сертифікації систем якості, випробувальних лабораторій та територіальних центрів стандартизації, метрології та сертифікації. Результати подайте у вигляді таблиці.

ФУНКЦІЇ				
Науково-технічні комісії	Органи з сертифікації продукції	Органи з сертифікації систем якості	Випробувальні лабораторії	Територіальні центри стандартизації, метрології та сертифікації

Завдання 4. Запишіть основні принципи системи сертифікації УкрСЕПРО.

Завдання 5. Визначте та дайте характеристику розподілу відповідальності в системі сертифікації УкрСЕПРО.

Результати занотуйте в такому вигляді:

- виробник (виконавець, постачальник) несе відповідальність за
- продавець несе відповідальність за
- випробувальні лабораторії (центри) несуть відповідальність за
- орган сертифікації несе відповідальність за ...

Контрольні запитання

1. Дайте визначення поняттям: обов'язкові вимоги, науково-технічна комісія, обов'язкова сертифікація, добровільна сертифікація.

2. Перелічіть, які види діяльності здійснюються у Системі сертифікації УкрСЕПРО.
3. Назвіть національний орган з сертифікації в Україні.
4. Поясніть процедуру проведення апеляції щодо застосування сертифікатів відповідності.

Практична робота № 4
(2 години)

ТЕМА: Вимоги до органів з сертифікації продукції та порядок їх акредитації

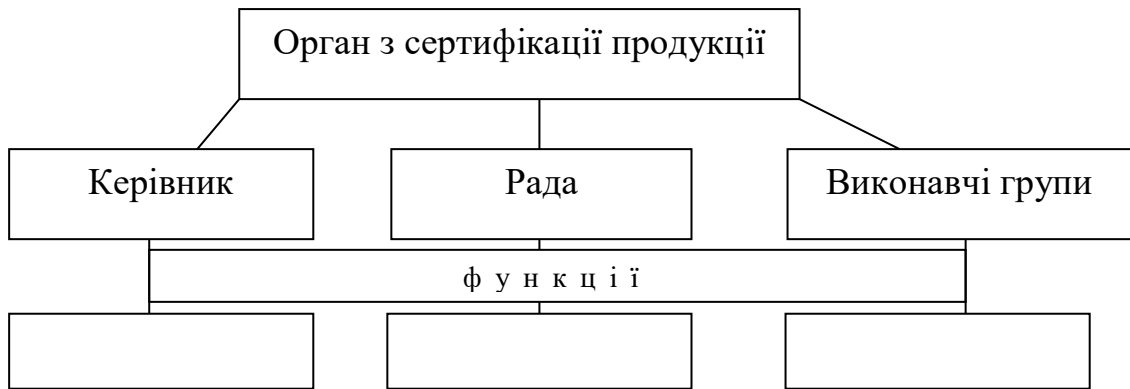
Мета: ознайомитися з основними вимогами органів з сертифікації продукції, вивчити порядок їх акредитації

Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації продукції

Завдання 1. Визначте та запишіть умови, за яких організація може бути акредитована як орган з сертифікації.

<i>Організація</i> повинна мати:
1)
2)
3)
4)
5)
6)
7)
8)
9)
10)
11)
12)

Завдання 2. У загальному випадку організаційну структуру органу з сертифікації утворюють: керівник, Рада та виконавчі групи, які виконують певні функції. Заповніть схему.

Завдання 3. Визначте та запишіть вимоги до персоналу органу з серцификації продукції.

Завдання 4. Перелічіть основні документи, котрі повинен мати орган з серцификації продукції.

Завдання 5. Заповніть схему «Етапи акредитації органу з серцификації». Визначте та запишіть з якою метою проводиться кожний етап.

Контрольні запитання

1. Визначте галузь використання ДСТУ 3411-96.
2. Продовжіть речення: «До органу з серцификації продукції входять: ..., ..., також може входити ...».
3. Перелічіть основні вимоги до документації органів з серцификації продукції.
4. З яких етапів складається акредитація організації як органу з серцификації продукції? Розкрийте сутність кожного етапу.

5. Ким проводиться фінансування робіт з акредитації органу з сертифікації продукції?

Практична робота № 5

(2 години)

ТЕМА: Вимоги до випробувальних лабораторій та порядок їх акредитації

Мета: ознайомитися з основними вимогами до випробувальних лабораторій та вивчити порядок їх акредитації

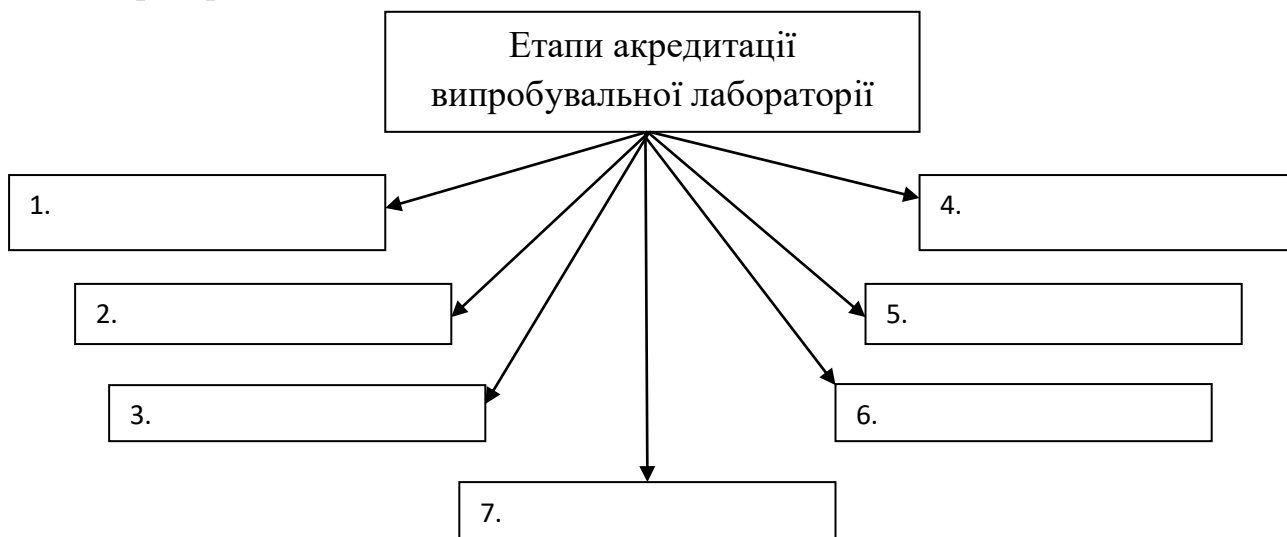
Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації продукції

Завдання 1. Визначте мету проведення акредитації випробувальних лабораторій. Запишіть функції випробувальних лабораторій.

Завдання 2. Ознайомтесь та запишіть вимоги до випробувальних лабораторій, їх правами та обов'язками. Особливу увагу необхідно звернути на: незалежність, технічну компетентність, персонал, обладнання та устаткування випробувальних лабораторій, методи випробувань, права та обов'язки.

Права лабораторії		Обов'язки лабораторії	
1		1	5
2		2	6
3		3	7
4		4	8

Завдання 3. Запишіть з яких етапів складається акредитація випробувальної лабораторії.

Завдання 4. Робота, що виконується випробувальною лабораторією, відображається у протоколі випробувань, який показує точно, чітко та недвозначно результати випробувань та іншу інформацію, яка стосується проведених випробувань. Запишіть, що має відображатися в протоколі випробувань.

Протокол випробувань	
1	2
3	4
5	6
7	8
9	10
11	12
13	

Завдання 5. Розкрийте з якою метою та за допомогою яких методів Держспоживстандарт України проводить інспекційний контроль за діяльністю випробувальної лабораторії.

Контрольні запитання

1. Визначте галузь використання ДСТУ 3412-96.
2. Перелічіть основні види документів, які повинна мати акредитована випробувальна лабораторія.
3. В якому випадку можливе призупинення або скасування акредитації лабораторії?
4. Назвіть функції, обов'язки та права керівника випробувальної лабораторії.
5. На який термін випробувальна лабораторія одержує дозвіл для проведення робіт? Порядок проведення повторної акредитації випробувальної лабораторії.

Практична робота № 6 (4 години)

ТЕМА: Оцінювання якості відповідності продовольчих та непродовольчих товарів

Мета: ознайомитися з правилами та порядком проведення оцінки відповідності продовольчих та непродовольчих товарів, вимогами до нормативних документів

Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації продукції

Завдання 1. Запишіть етапи, з яких складається в загальному випадку проведення сертифікації продукції. Дайте детальну характеристику кожного етапу проведення сертифікації.

Порядок проведення сертифікації продукції		

Завдання 2. Оберіть будь-яку продукцію та, користуючись роздатковим матеріалом, заповніть заявку на проведення сертифікації продукції. Зразок заявки подано в додатках стандарту.

Завдання 3. Запишіть яким чином відбувається вибір схеми (моделі) обов'язкової сертифікації продукції. Зверніть увагу на основні правила вибору схеми сертифікації.

Завдання 4. Вивчити правила відбору, ідентифікації та випробування зразків продукції.

За ПРАВИЛАМИ визначити: ким та в якій кількості проводиться відбір зразків продукції при сертифікації.

За ПРАВИЛ (додаток 3 стандарту) з'ясувати реквізити "Акту відбору зразків" та відповісти на питання:

- чи може продаватися (в період випробувань) продукція, з якої відібрані

зразки для одержання сертифіката відповідності?

- які строки збереження зразків продукції та зразків-свідків?
- в якій кількості оформляється та кому надається цей акт?

З'ясувати, на підставі якої інформації (випробувань) проводиться ідентифікація продукції.

Занотувати вимоги до маркування продукції в аспекті ідентифікаційних заходів.

Дати відповіді на такі питання:

- яка продукція не підлягає сертифікації?
- чи можуть бути допущені до сертифікації зразки імпортової продукції, яку неможливо ідентифікувати?

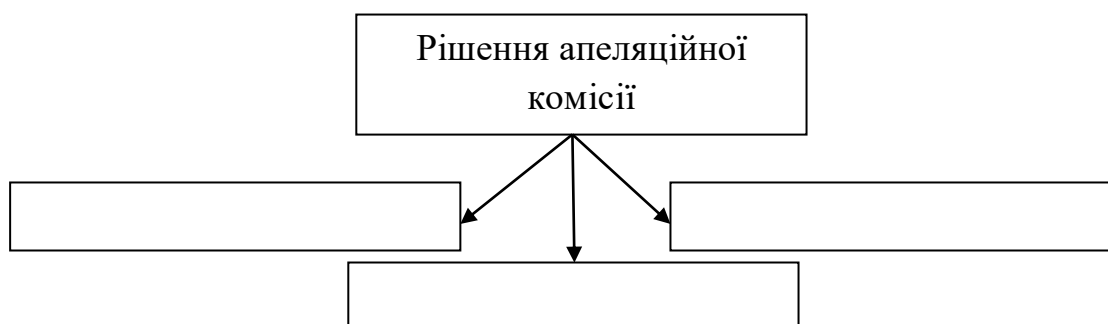
Визначити (за дод. 4 та 5) особливості застосування різних форм актів ідентифікації.

Вивчити умови заповнення протоколу випробувань.

Завдання 5. Ознайомтесь з загальними вимогами до нормативної документації на продукцію, що сертифікується.

Завдання 6. Користуючись зразками та роздатковим матеріалом, заповніть сертифікат відповідності продукції, яку було обрано. Зразок сертифікату подано в додатках стандарту.

Завдання 7. Розкрийте поняття та процедуру проведення апеляції рішення щодо сертифікації продукції. Запишіть перелік документів, які необхідно подати для розгляду апеляції. Заповніть блок-схему «Рішення апеляційної комісії».

Контрольні запитання

1. Визначте галузь використання ДСТУ 3413-96.
2. Що є об'єктами сертифікації?
3. Яка загальна послідовність процедури сертифікації?

4. У чому полягає особливість подання та розгляду заяви на сертифікацію?
5. Яка структура Системи проводить відбір та ідентифікацію зразків, представлених на сертифікацію?
6. За яких умов проводиться ідентифікація продукції?
7. Які реквізити актів ідентифікації?
8. Які пред'являються вимоги до маркування продукції?
9. З якою метою проводиться обстеження виробництва продукції?
10. В якому випадку проводиться повторна сертифікації продукції?
11. Ким проводиться фінансування робіт з сертифікації продукції?
12. В яких випадках коригувальні заходи вважаються успішно виконаними?
13. Який порядок розгляду спірних питань при здійсненні сертифікаційних заходів?
14. Дайте визначення термінам: «одиничний виріб», «партія продукції», «виріб», «продукція, що випускається серійно».
15. Розкрийте особливості проведення обстеження виробництва, атестація виробництва, оцінка системи якості, випробування з метою сертифікації, технічний нагляд.
16. Перелічіть етапи проведення сертифікації продукції.
17. Яку інформацію замовник подає в заявці на проведення сертифікації продукції.
18. На який термін видається сертифікат відповідності?

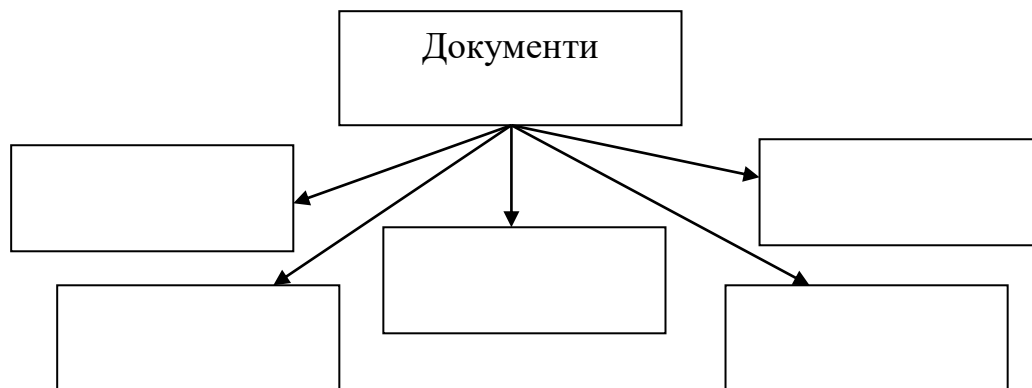
Практична робота № 7 **(2 години)**

ТЕМА: Порядок реєстрації об'єктів добровільної сертифікації

Мета: ознайомитися з загальним порядком реєстрації об'єктів добровільної сертифікації

Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації продукції

Завдання 1. Визначте перелік документів, котрі необхідно додати до заяви для реєстрації об'єктів добровільної сертифікації.

Завдання 2. Визначте та запишіть обов'язки та функції, які виконує реєстратор.

Завдання 3. Користуючись стандартом ДСТУ 3416-96, заповніть заяву для реєстрації об'єкта добровільної сертифікації.

Завдання 4. Користуючись стандартом, заповніть акт експертизи документів за заявкою на реєстрацію об'єкта добровільної сертифікації.

Завдання 5. Заповніть рішення на реєстрацію об'єкта добровільної сертифікації, користуючись додатками стандарту ДСТУ 3416-96.

Контрольні запитання

1. Визначте галузь використання ДСТУ 3416-96.
2. Дайте визначення термінам: «об'єкт реєстрації», «реєстрація об'єкта», «реєстратор».
3. Протягом якого терміну триває реєстрація об'єктів для добровільної сертифікації?
4. Продовжіть речення: «У разі незадовільних результатів експертизи....»?
5. Що таке «облікова книга»?
6. Що є об'єктами сертифікації?
7. Яка загальна послідовність процедури сертифікації?
8. У чому полягає особливість подання та розгляду заяви на сертифікацію?
9. Яка структура Системи проводить відбір та ідентифікацію зразків, представлених на сертифікацію?
10. За яких умов проводиться ідентифікація продукції?
11. Які реквізити актів ідентифікації?
12. Які особливості застосування протоколу випробувань в ідентифікаційних заходах?

13. Як співвідносяться термін дії сертифіката на партію продукції з терміном придатності сертифікованої продукції до споживання?
14. Термін дії сертифіката відповідності та термін дії атестату виробництва (чи системи якості)?
15. Які реквізити сертифіката відповідності?
16. За яких умов і в які строки проводиться технічний нагляд за сертифікованою продукцією?
17. В яких випадках коригувальні заходи вважаються успішно виконаними?
18. Який порядок розгляду спірних питань при здійсненні сертифікаційних заходів?

Практична робота № 8 **(4 години)**

ТЕМА: Вибір схеми сертифікації продукції та послуг

Мета: Навчитись вибирати схеми сертифікації для різних об'єктів.

Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації продукції

Завдання 1. Вибрати і обґрунтувати схему сертифікації наступних об'єктів, враховуючи специфіку виробництва (обсяг, періодичність випуску, технологію):

- партія імпортованих харчових продуктів.
- ювелірні вироби із золота.
- іграшки на стадії освоєння, на стадії масового виробництва.
- пральні машини вітчизняного виробництва.
- малочисельна партія зразків для одноразового використання.
- харчові продукти, що швидко псуються.

Завдання 2. Вивчити "Основні положення і порядок сертифікації послуг".

Схема сертифікації послуг (див. таблицю) вибирається включенням до процедури визначеного набору таких дій:

- перевірка результатів матеріальної послуги.
- сертифікація системи якості обслуговування.

- атестація персоналу, що виконує послуги.
- атестація способів (технології) надання послуги.
- сертифікація всього підприємства, що надає послуги.
- інспекційний контроль.

Вибрати і обґрунтовувати схему сертифікації наступних об'єктів:

- майстерня по ремонту.
- міське екскурсбюро.
- підприємство торгівлі.
- туристична фірма, що організовує поїздки за кордон.
- підприємство автосервісу.
- комбінат громадського харчування.
- перукарня.
- транс-агенство.
- курси іноземних мов.

МОЖЛИВІ СХЕМИ СЕРТИФІКАЦІЇ ПОСЛУГ

№ схеми	Оцінка майстерності виконавця	Оцінка процесу надання послуги	Атестація підприємства	Сертифікація системи якості	Вибіркова перевірка результатів в послуг	Інспекційний контроль
1.						Перевірка результатів послуги
2.						Соціологічна оцінка результатів послуг
3.						Контроль стабільності процесу надання послуг
4.						Перевірка результатів послуг
5.						Перевірка результатів послуг
6.						Контроль стабільності функціонування системи

Контрольні запитання

1. Схеми сертифікації згідно з класифікацією ISO, їх характеристика.

2. Схеми, що використовуються під час обов'язкової сертифікації.
3. Правила вибору схеми сертифікації продукції.
4. Схеми сертифікації непродовольчих товарів.
5. Яка схема не передбачає випробування?
6. Яка схема базується лише на випробуванні типового зразка?
7. Яка схема передбачає випробування кожного зразка?
8. Яка схема передбачає найжорстокішу процедуру випробування?
9. Яка схема включає елементи 1, 2 і 3 схем?
10. При яких (якій) схемах є можливість, за результатами інспекційного контролю, оперативно зупинити відвантажування продукції, що не відповідає стандартам?

Практична робота № 9 (4 години)

ТЕМА: Проведення атестації виробництва

Мета: ознайомитися з порядком проведення атестації виробництва. вивчити вимоги до документації виробництва, що атестується

Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації продукції

Завдання 1. Ознайомтесь та запишіть загальні вимоги до документації виробництва, що акредитується. Результати подайте у вигляді схеми, зразок якої подано нижче.

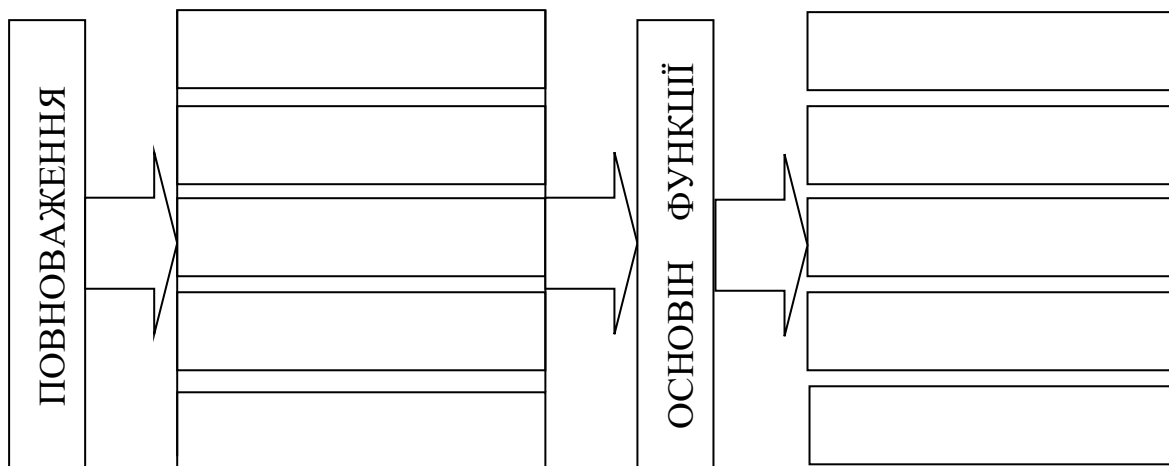
Завдання 2. Запишіть етапи проведення атестації виробництва в загальному випадку та розкрийте особливості кожного етапу.

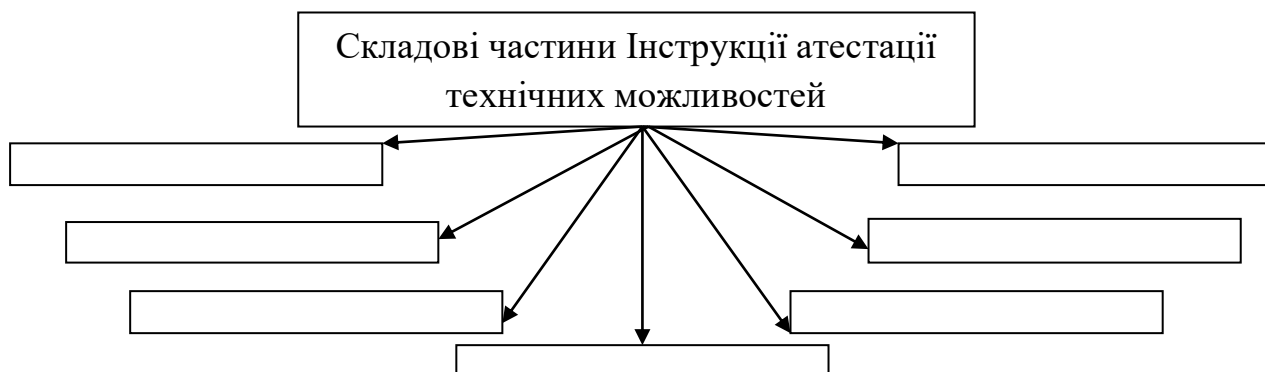
Завдання 3. Визначте та запишіть дії Головного контролера у виникненні непередбачених ситуацій під час атестації виробництва.

Непередбачена ситуації	Дії Головного контролера
1.Вибірка не задовольняє вимогам під час періодичних випробувань	
2.Помилки в порядку проведення робіт	
3.Помилка в технологічному процесі	
4.Інше	

Завдання 4. Визначте та запишіть процедуру призначення на посаду Головного контролера. Запишіть функції та повноваження Головного контролера підприємства, що акредитується.

Завдання 5. Заповніть блок-схему «Складові частини Інструкції атестації технічних можливостей». Дайте детальну характеристику кожної складової (кожного розділу).

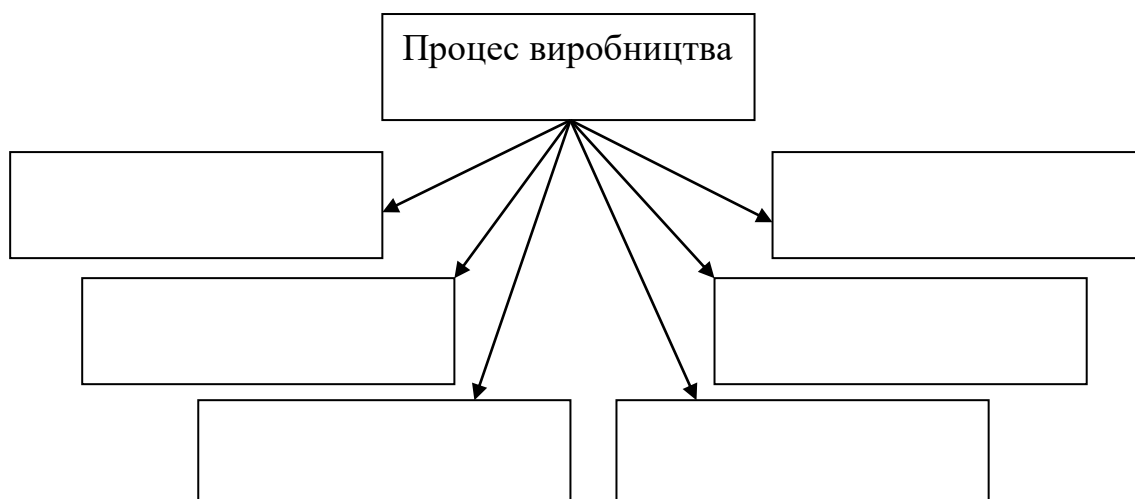

Завдання 6. Визначте та запишіть критерії для прийняття рішення щодо відповідності технічних можливостей вимогам.

Завдання 7. Користуючись додатками стандарту, заповніть заяву на проведення атестації виробництва.

Завдання 8. Користуючись додатками стандарту, заповніть Атестат виробництва.

Завдання 9. Заповніть блок-схему «Процес виробництва».

Контрольні запитання

1. Визначте галузь використання ДСТУ 3414-96.
2. З якою метою проводиться атестація виробництва?
3. Які відомості повинні міститися в документації, яку надають при атестації виробництва?
4. Назвіть етапи проведення атестації виробництва.
5. Що таке сертифікаційний протокол? Що входить до складу сертифікаційний протокол?
6. Поясніть, з якою метою складається інструкція з атестації технічних можливостей.
7. Дайте визначення терміну «конструктивно подібні вироби».
8. Що входить до інформації про виробництво?
9. Що повинно входити до розділу «Виробництво» в Інструкції з атестації технічних можливостей?
10. Яким чином обираються методи випробувань під час проведення атестації?

Практична робота № 10

(4 години)

ТЕМА: Оцінка відповідності продукції, що імпортується. Вивчення вимог щодо сертифікації продукції при здійсненні експертно-імпортних операцій

Мета: ознайомитися з загальними положеннями та процедурою визнання сертифікації імпортової продукції

Матеріальне забезпечення: ДСТУ 3417-96, зразки сертифікатів та знаків відповідності провідних зарубіжних країн та країн СНД; зразки товарів із штриховим кодуванням

Завдання 1. Запишіть основні етапи процедури визнання результатів сертифікації продукції та дайте характеристику кожного етапу. Результати подайте у вигляді таблиці.

Визнання результатів сертифікації продукції		
Укладання угоди	Прийняття рішення	Подання документації

Завдання 2. Визначте та занотуйте основні вимоги, в разі дотримання яких можливе повне визнання сертифікату відповідності.

Завдання 3. Запишіть за яких умов укладаються угоди про визнання результатів сертифікації продукції.

Завдання 4. Заповніть блок-схему «Підстави укладання угоди про визнання сертифікатів відповідності».

Підстави укладання угоди про визнання сертифікатів відповідності		

Завдання 5. Заповніть таблицю «Порядок робіт з визнання результатів сертифікації продукції, що імпортується», користуючись стандартом ДСТУ 3417-96.

Порядок робіт з визнання результатів сертифікації продукції, що імпортується

№ етапу	Роботи, що виконуються		
1 етап			
2 етап			
3 етап			
4 етап			

Контрольні запитання

1. Визначте галузь використання ДСТУ 3417-96.
2. Назвіть об'єкти визнання продукції, яка підлягає обов'язковій сертифікації.
3. Продовжіть речення: «Визнання результатів сертифікації продукції, що імпортується, головним чином стосується: ...».
4. Перелічіть етапи проведення визнання результатів сертифікації продукції.
5. За яких умов можуть бути визнані результати сертифікації імпортованої продукції, що не охоплені угодою?

Практична робота № 11

(2 години)

ТЕМА: Основні принципи та процедура оцінювання системи якості

Мета: ознайомитися з загальними положеннями та порядком проведення сертифікації системи якості

Матеріальне забезпечення:

- ДСТУ ISO 9001-95. Системи якості. Модель забезпечення якості в процесі проектування, розроблення, виробництва, монтажу та обслуговування.
- ДСТУ ISO 9002-95. Системи якості. Модель забезпечення якості в процесі виробництва, монтажу та обслуговування.
- ДСТУ ISO 9003-95. Системи якості. Модель забезпечення якості в процесі контролю готової продукції та її випробувань.

- ДСТУ ISO 9004-95. Управління якістю та елементи системи якості. Частина 1. Настанови.
- ДСТУ ISO 10011-1-97. Настанови щодо перевірки системи якості. Частина 1. Перевірка.
- ДСТУ ISO 10011-2-97. Настанови щодо перевірки систем якості. Частина 2. Кваліфікаційні вимоги до аудиторів з систем якості.
- ДСТУ ISO 10011-3-97. Настанови щодо перевірки систем якості. Частина 3. Управління програмами перевірок.

Завдання 1. Визначте та запишіть за чиєю ініціативою та з якою метою проводиться оцінювання відповідності системи якості.

Завдання 2. Ознайомтесь з порядком проведення сертифікації системи якості. Дайте характеристику кожного етапу проведення сертифікації системи якості.

Завдання 3. Визначте та запишіть з якою метою проводиться заключна нарада перевірки системи якості.

Завдання 4. Ознайомтеся з процедурою технічного нагляду за сертифікованою системою якості. Визначте за яких умов можливе припинення дії сертифіката відповідності системи якості.

Завдання 5. Ознайомтеся з порядком проведення апеляції рішення щодо сертифікації системи якості.

Завдання 6. Користуючись додатками стандарту, заповніть заявку на проведення сертифікації системи якості в Системі УкрСЕПРО.

Завдання 7. Користуючись додатками стандарту, провести опитування та заповнити результати в опитувальну анкету для проведення попереднього обстеження системи якості підприємства-заявника.

Завдання 8. Користуючись додатками стандарту, заповніть висновок за результатами попередньої оцінки системи якості та сертифікат на систему якості.

Контрольні запитання

1. Визначте галузь використання ДСТУ 3419-96.
2. Поясніть зобов'язання виробника та органу з сертифікації у разі внесення змін до системи якості та до правил і порядку оцінки системи.
3. Продовжіть речення: «Орган сертифікації анулює сертифікат відповідності системи якості у випадках: ...».
4. В яких випадках виробник не має права використовувати сертифікат відповідності системи якості?
5. Розкрийте сутність поняття «коригувальні дії» та процедуру їх проведення.
6. Розкрийте сутність поняття «система якості».
7. Дайте перелік технічної документації, котру необхідно надати для проведення сертифікації системи якості.
8. Назвіть відомості про виробництво, котрі необхідно подати для проведення сертифікації системи якості.
9. На який термін видається сертифікат системи якості?
10. Дії виробника у разі внесення змін до системи якості або правил та порядку оцінки якості?

Практична робота № 12 (4 години)

ТЕМА: Вивчення особливостей та порівняння галузі оцінювання відповідності країн Європи, Азії та Америки з Україною

Мета: закріплення знань з курсу «Оцінювання відповідності» та набуття навичок з порівняння галузі оцінки відповідності України та інших держав.

Матеріальне забезпечення: збірник ДСТУ Державної системи сертифікації УкрСЕПРО, мережа Internet.

Завдання 1. Студенти мають самостійно чи з допомогою викладача обрати будь-яку країну для детального вивчення та проведення порівняльної характеристики галузі оцінки відповідності України та країни, що обрано.

Для успішного виконання цього завдання необхідно користуватися лекційним матеріалом, додатковою літературою, наприклад: журнал «Стандартизація, сертифікація та якість» та мережею Internet.

Результати проведеної роботи подати у вигляді таблиці.

Завдання 2. Вивчити види міжнародних систем сертифікації.

Завдання 3. Проаналізувати основні рекомендації „Глобальної концепції”.

Завдання 4. Проаналізувати, якими правами наділені міжнародні та європейські організації в галузі сертифікації: Комітет з якості та сертифікації (КАСКО). Міжнародна конференція з акредитації випробувальних лабораторій (ILAC). Міжнародний форум з акредитації (IAF). Європейська кооперація з акредитації випробувальних лабораторій та органів з сертифікації (EA).

Завдання 5. Вивчити зміст модулів оцінки відповідності в країнах Європейського Союзу.

Завдання 6. Ознайомитися з досвідом провідних економічних держав в галузі сертифікації.

Завдання 7. Законспектувати діяльність Генеральної угоди з тарифів та торгівлі (ГАТТ). Діяльність ISO в галузі сертифікації. Сертифікація в ЄС. Європейська організація з випробувань та сертифікації. Сертифікація в США.

Зміст модулів оцінки відповідності

Модуль	Зміст модуля	Стадії, на яких застосовується модуль
A	Виготовлювач без залучення третьої сторони заявляє про відповідність вимогам директиви. Доказом служить технічна документація виробу.	Проектування і виробництво
Aa (додатковий)	Включення в процедуру модуля A дій третьої сторони.	
B	Випробування відібраного зразка виробу третьою стороною (призначеним чи нотифікованим органом, зареєстрованим Європейською комісією).	Проектування
C	Виготовлювач заявляє про відповідність усіх виробів випробуваному зразку за модулем B .	Виробництво
D	Виготовлювач повинний мати систему забезпечення якості при виробництві, випробуваннях і контролі виробів, яка, як правило, відповідає ISO 9002. Застосовується в сполученні з модулем B або A .	«
E	Виготовлювач повинний мати систему забезпечення якості при випробуваннях і контролі виробів, як правило, яка відповідає ISO 9003. Застосовується в сполученні з модулем B або A .	«
F	Випробування кожного виробу чи випадково відібраного зразка третьою стороною. Застосовується в сполученні з модулем B або A .	«
G	Поштучне випробування виробів третьою стороною. Застосовується при штучному чи дрібносерійному виробництві.	Проектування і виробництво
H	Виготовлювач повинний мати систему забезпечення якості повного виробничого циклу.	Те ж

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Законодавча та нормативна база

1. Про безпечність та якість харчових продуктів: Закон України – від 23.12.1997 № 771/97 – ВР/ зі змін. та доповн. від 06.07.2010 № 2436 VI (2436-17) – К.: ВВР, 2010. – 60 с.
2. Про захист прав споживачів: Закон України – від 01.12.2005 № 3161-IV (3161-15) – ВР - К.ВВР, 2010 – 70 с.
3. ДСТУ 3410-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Основні положення.
4. ДСТУ 3411-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Вимоги до органів з сертифікації продукції та порядок їх акредитації.
5. ДСТУ 3412-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Вимоги до випробувальних лабораторій та порядок їх акредитації.
6. ДСТУ 3413-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Порядок проведення сертифікації продукції.
7. ДСТУ 3414-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Атестація виробництва. Порядок проведення.
8. ДСТУ 3415-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Реєстр Системи.
9. ДСТУ 3416-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Порядок реєстрації об'єктів добровільної сертифікації.
10. ДСТУ 3417-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Процедура визнання результатів сертифікації продукції, що імпортується.
11. ДСТУ 3418-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Вимоги до аудиторів та порядок їх атестації.
12. ДСТУ 3419-96. Система сертифікації УкрСЕПРО. Сертифікація систем якості. Порядок проведення.

Основна література

13. Кириченко Л.С., Самойленко А.А. Стандартизація і сертифікація товарів та послуг: Підручник.- Х.: Вид-во «Ранок», 2008.- 240с.
Мережко Н.В. Сертифікація товарів та послуг / Н.В. Мережко. - К. : КНТЕУ, 2002. -298 с.
- 14.Самойленко А.А. Сертифікація продовольчих товарів : навч. посіб. / А.А. Самойленко. - К. : КНТЕУ, 2005. -212 с

Додаткова література

15. Мороз В.І., Єгоров В. Г., Смаг В.К. Метрологія, стандартизація і сертифікація: Навч. посіб. – Харків: ХарДАЗД, 2000. – 77 с.
16. Притульська Н.В. Сертифікація продовольчих товарів : опор, конспект лекцій / Н.В. Притульська, А.А. Самойленко. - К. : КНТЕУ, 2002. - 118 с
17. Шаповал М. Основи стандартизації, управління якістю і сертифікації. — К.: 2000. 184 с.

Навчальне видання

Укладачі:

Селютіна Галина Анатоліївна
Гапонцева Оксана Володимирівна
Білоус Вікторія Іванівна

ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

для студентів за напрямом підготовки

6.030510 «Товарознавство і торговельне підприємництво»

Підписано до друку _____. Формат 60*84 1/16. Папір офсет. Друк офсет.
Ум.друк.арк. Обл.-вид.арк. Уч.фарб.відб. Тираж 50 прим. Зам. №

Харківський державний університет харчування та торгівлі,
61051 Харків-51, вул. Клочківська, 333.
ДОД ХДУХТ. 61051 Харків-51, вул. Клочківська, 333.